

MEI 2016

VISIE OP **Varkens**

INNOVATIE • SAMENWERKING • KWALITEIT • BEDRIJF

**Minder uitval
dankzij biggenband**

**Sensoren
in de stal**

**Innovatieve
stallenbouw**

Liefde voor het vak én het varken

INHOUDSOPGAVE

5

Sensoren: extra ogen en oren in de stal

8

PORTRET

Gerbert Oosterlaken laat zijn zeugen los rondlopen

16

Functionaliteit en duurzaamheid bepalend voor stalinrichting

20

PORTRET

Varkenshouder Hans Gerrits is op de toekomst gericht

VISIE OP Varkens

12

Liefde voor het vak én het varken

En verder:

Aandacht voor klimaatbeheersing loont	5
Jacotech bv, uw mestspecialist bij uitstek	6
Wat we al (of nog niet) wisten ...	10
Handelsonderneming Bergen BV: duurzame warmte in uw varkensstal	14
Uw dierenarts: deskundig en dichtbij	18
Minder uitval door biggenband	19
Stalbouw: richten op de toekomst	22
Hoogwaardige varkensvoerders specifiek afgestemd	25
Mestverwerking Fryslân	27
Verduurzaming varkensvlees gaat verder	27
Colofon	28

VOORWOORD

We zijn er trots op dat we een tijdschrift mogen maken voor de Nederlandse varkenshouderij. Deze branche is een van de meest diepgewortelde industrieën van ons land. Een industrie met traditionele waarden en een degelijke Nederlandse handelsgeest.

In deze **Visie op varkens** hebben we aandacht voor de varkenshouder en zijn bedrijf. Een portret van Gerbert Oosterlaken die op eigen innovatieve wijze wat doet aan de biggenuitval en een inkijkje in het moderne bedrijf dat Hans Gerrits heeft opgebouwd. Daarnaast laten we zien dat Nederlandse varkensboeren zeker oog hebben voor duurzame ontwikkelingen. Zij zijn zich bewust van het belang van een gezond dier in een gezonde omgeving. Ze staan open voor vernieuwing en technologie.

Het kennisniveau binnen de varkenshouderij is hoog. Wij werken graag mee aan het delen van deze kennis. Deze eerste uitgave van **Visie op varkens** is een mooie lancering daarvan!

Veel leesplezier,

Arnoud Smits
Hoofdredacteur

Aandacht voor klimaatbeheersing loont

Het klimaat in de stal heeft invloed op de gezondheid en het welzijn van de varkens. Dit heeft ook weer gevolgen voor de productieresultaten. Het toepassen van klimaatbeheersing en het laten uitvoeren van een klimaatcheck is dan ook geen overbodige luxe.

Een slecht klimaat in de stal zorgt voor verminderde weerstand en hogere kans op infecties bij de varkens. Ze krijgen bijvoorbeeld last van longontstekingen, maagdarfstoornissen of vruchtbaarheidsproblemen. Ook kunnen varkens vervelend gedrag zoals staart- of oorbijten gaan vertonen als het klimaat niet goed gereguleerd wordt. Varkens gedijen het beste bij een constante temperatuur en een stabiele luchtvochtigheid. Het ammoniakgehalte moet daarnaast vanzelfsprekend niet te hoog zijn.

Klimaatcheck

Eén keer per jaar het klimaat laten checken loont de investering. Dit houdt onder andere in: controle van de instellingen van de klimaatcomputer en het meten van de luchtsnelheid in de stal. Ook wordt de temperatuurvoeler geïjkt en gecontroleerd worden of er geen schadelijke gassen in de stal zijn.

Richtlijn ventilatie

Ventilatiesystemen zoals plafondventilatie, buisventilatie of voergatventilatie hebben allemaal met hun eigen voor- en nadelen. Een goede ventilatie zorgt niet alleen voor gezonde dieren en lage uitval maar ook voor een hogere groei, lagere voerconversie en lagere energiekosten. Belangrijk is om de bestaande richtlijnen voor ventilatie te hanteren als richtlijn. Het gedrag van de varkens, de voeropname en de gezondheidsstatus van de dieren zijn mede bepalend voor de instellingen.

Foto's: Fancom .b.v.

FarmAir
luchtwassers

T 0485 210 419 ■ E info@farmair.com ■ www.farmair.com

- biologische luchtwassers
- chemische luchtwasser
- dataloggers
- service en onderhoud

Sensoren: extra ogen en oren in de stal

Foto's: Fancor .b.v.

Smart Farming heeft de toekomst. Moderne technologie neemt de veehouder niet alleen werk uit handen, het helpt hem ook eerder veranderingen in de stal op te merken. Zo fungeren sensoren als extra ogen en oren in de stal. Een hoestmonitor kan zelfs meten hoe vaak varkens op een dag hoesten.

Sensoren in de stal dragen bij aan een goed klimaat, door in samenwerking met de stalcomputer informatie te verschaffen over temperatuur, vochtigheid en CO₂. Naast de 'gewone' sensoren bestaan capacitieve sensoren, die wat gevoeligheid en tijdvertraging betreft in te stellen zijn.

Hoest

Ook is er een hoestmonitor op de markt. Deze monitor registreert hoestgeluiden en het aantal keren dat een varken hoest per dag (de hoestindex). De varkenshouder krijgt boven een bepaalde waarde een waarschuwing voor een afdeling. Zo nodig kan hij dan maatregelen nemen.

De informatie die het systeem geeft, wijst daarnaast op het probleem dat het hoesten veroorzaakt. Onderzoek laat namelijk zien dat de hoestindex een specifiek patroon vertoont bij hoesten door een ziekte. De index stijgt dan erg snel, veel sneller dan een probleem door de ventilatie. Is de ziekte over, dan daalt de hoestindex weer. Bij griep is dat meestal snel, bij andere ziekten minder snel.

Brinkmann & Niemeijer
uw agri-partner sinds 1828.

ALWAYS MOVING FORWARD

Scan mij!

**MET B&N AGGREGATEN HEEFT U
ALTIJD EEN BETROUWBARE PARTNER
VOOR NOODSTROOMOPLOSSINGEN.**

Kijk op onze website voor meer informatie.

www.bnmotoren.nl

**BRINKMANN
& NIEMEIJER**
MOTOREN BV

-
- Mestverwerking
 - Waterzuivering
 - Afvalverwerking

jacotech
scheidingstechniek

jacotech

- Mestbeheer
- Pomptechniek
- Stalkoelingen

Jacotech bv

Uw mestspecialist bij uitstek

Jacotech bv, gesitueerd in Weert, is al meer dan 40 jaar actief in de wereld van mestbeheer, pomptechniek en watertechniek. Binnen de agro-industrie staat het bedrijf bekend om het zeer uitgebreide assortiment en de jarenlange ervaring met mestpompen, mestscheiders, mestmixers, maar bijvoorbeeld ook met stalkoelingen, voedersystemen en drinkwatervoorzieningen voor de varkens-, rundvee- en pluimveehouderij. Innovatie en duurzaamheid zijn belangrijke succesfactoren voor deze groeiende onderneming.

Om de klant een totaalaanbod te kunnen bieden, heeft Jacotech bv haar producten en dienstenpakket per januari 2016 verbreed en is Jacotech Scheidingstechniek bv opgestart.

De adviseurs van Jacotech Scheidingstechniek bv beschikken over ruim 30 jaar praktijkervaring op het gebied van mestverwerking en milieutechnologie. Met de komst van de mestverwerkingsplicht moeten veel agrarische ondernemers het overschot aan geproduceerde mest (laten) verwerken. Jacotech Scheidingstechniek bv biedt een scala aan producten en diensten om op een efficiënte wijze aan deze mestverwerkingsplicht te voldoen. De mestverwerkingsoplossingen zijn divers. Enerzijds zijn er projecten waarbij slechts een scheiding gemaakt wordt tussen de dikke en dunne fractie. Anderzijds werkt Jacotech Scheidingstechniek bv aan volledige verwerkingsinstallaties, waarbij een exportwaardige gehygiëniseerde dikke fractie en loosbaar water ontstaat.

Een kleine greep van verschillende technieken die worden toegepast zijn:

- mestindikking (gravitair en mechanisch)
- mestontwatering (mechanisch)
- biologische waterzuivering (aerob en anaerob)
- membraanfiltratietechnieken (microfiltratie, ultrafiltratie en omgekeerde osmose)

Bundeling van krachten

Door deze bundeling van krachten tussen beide organisaties zijn de Jacotech bedrijven uw mestspecialist bij uitstek! Van putplan met goede mestdoorstroming tot aan een volledige mestverwerkingsinstallatie. Het wordt geheel naar uw wens ontworpen, gebouwd en gerealiseerd.

Ook voor service en onderhoud bent u bij Jacotech bv aan het goede adres. Uw installatie wordt gecontroleerd, geoptimaliseerd en onderhouden. Door het opstellen van onderhoudsrapporten en check-ups kunnen de adviseurs u van goed advies voorzien, waardoor u gegarandeerd bent van een betrouwbare installatie tegen lage onderhoudskosten.

Wilt u deskundig advies op maat of een van de lopende projecten bezichtigen? Neem dan gerust contact op met Jacotech Scheidingstechniek bv.

Jacotech Scheidingstechniek bv

Wijffelterbroekdijk 34
6006 VG Weert
0495 - 563 030
verkoopscheidingstechniek@jacotech.nl
www.jacotech.nl/scheidingstechniek

Gerbert Oosterlaken laat zijn zeugen los rondlopen

Gerbert Oosterlaken uit het Brabantse Beers experimenteert samen met een handvol andere innovatieve varkenshouders met het los laten lopen van zeugen tijdens de kraamtijd. De uitval van biggen en de kosten zijn hoger dan bij een traditionele manier van werken. Toch is Oosterlaken positief, want het percentage zeugen dat alsnog in de box moet tijdens de zoogperiode is laag (5-7%). Bovendien is verdere verbetering te bereiken door te fokken met de beste zeugen op dit gebied. “Over vijf jaar zijn onze zeugen natuurlijke moeders.”

Foto's: De Snuitgeverij

Voor het natuurlijke moedergedrag van zeugen is de laatste decennia weinig aandacht geweest. “We hebben gefokt op varkens die zoveel mogelijk biggen konden grootbrengen”, vertelt Gerbert Oosterlaken, die een gesloten bedrijf heeft dat 600 fokzeugen en 2000 vleesvarkens telt. De vleesvarkens worden op een gewicht van 115 kg verkocht. Samen met andere varkenshouderijen besloot Oosterlaken tweeënhalp jaar geleden om de kraambox open te gooien. De zeugen liepen dus los rond tijdens en na het werpen van de biggen. Omdat het los afbiggen minder goed ging, besloot Oosterlaken tijdelijk de zeugen tijdens het werpen weer op te sluiten om doodliggen te voorkomen. Na vier dagen zijn ze dan weer los. Bij 93% van de zeugen gaat de verdere kraamtijd goed. 5 tot 7% van de zeugen blijft vast omdat ze biggetjes vertrappen of dooddrukken. “Sommigen vinden het moeilijk om hun plek te vinden tussen al die kleintjes en als ze dan toch gaan liggen gebeuren er ongelukjes”, vertelt Oosterlaken. Het experiment is er een van de lange adem. “Het gaat niet zonder slag of stoot en dat had ik ook niet verwacht”, stelt Oosterlaken. “Het kost tijd. We fokken zoveel mogelijk met de zeugen die voor 0% uitval zorgen, zodat er over een aantal jaren meer natuurlijke moeders zijn op ons bedrijf. Dat gaat lukken, want ik zie duidelijk dat de ene zeug het wel in zich heeft en de andere niet.”

Marktconcept

Het experiment, dat onder meer belangstelling kreeg uit Engeland en Duitsland, vergt flink investeringen in tijd en geld van de boeren. Dat heeft niet alleen met de hogere uitval van biggen te maken, maar ook doordat er hogere hokken moeten worden gebouwd. Oosterlaken hoopt dat zijn manier van werken een marktconcept wordt, waardoor de boeren een gegarandeerde prijs voor het vlees krijgen. “De vlag gaat uit als er een reële prijs wordt betaald. Dat is nog een hele stap. De consument is wel steeds bewuster, biologisch vlees is bijvoorbeeld een groeimarkt, maar of de consument ook daadwerkelijk meer wil betalen is maar de vraag. Als we overgeleverd worden aan de grillen van de markt, redden we het niet. Wij zitten in een kooi, de meeste boeren kunnen helemaal geen investeringen doen.”

Toekomst varkenshouderij

Wat Oosterlaken tot innovatie drijft, is de gezondheid van zijn dieren en het in de ogen kunnen kijken van de consument. “In 2013 hebben we een nieuwe stal gebouwd. Dat was een moment van overdenking: wat is de toekomst van de varkenshouderij?” Volgens Oosterlaken wordt de West-Europese consument kritischer en eist deze steeds meer dat dieren op een nette manier worden behandeld. “Wil je daar als boer niet in mee, dan wordt je steeds meer gedwongen om voor verre markten te produceren. Dat zijn landen die niet de luxe hebben om zich met duurzaamheid en dierenwelzijn bezig te houden.”

Met een goed gevoel de stal in

Oosterlaken, zoon van een varkensboer, zag een dergelijk scenario niet zitten. “Ik wil met een goed gevoel de stal ingaan. En dat doe ik nu.” Die stal is duurzaam gebouwd en heeft veel dichte vloeren zodat de lucht die de varkens inademen als ze liggen relatief fris is. De voeding heeft een minimale mineralen-uitstoot. De biggen eten van de vloer, zodat ze leren en spelen. Oosterlaken reduceerde daarnaast het antibioticagebruik enorm, tot 10% van het Nederlandse gemiddelde. In de kijkstal van Hoeve de Hulsdonk, zoals het bedrijf van Oosterlaken heet, kunnen gasten zien hoe het eraan toe gaat op een varkenshouderij. Zij komen bijvoorbeeld tijdens het Weekend van het Varken langs en zijn volgens Oosterlaken meestal heel positief. “Een enkeling vindt dat het niet ver genoeg gaat.”

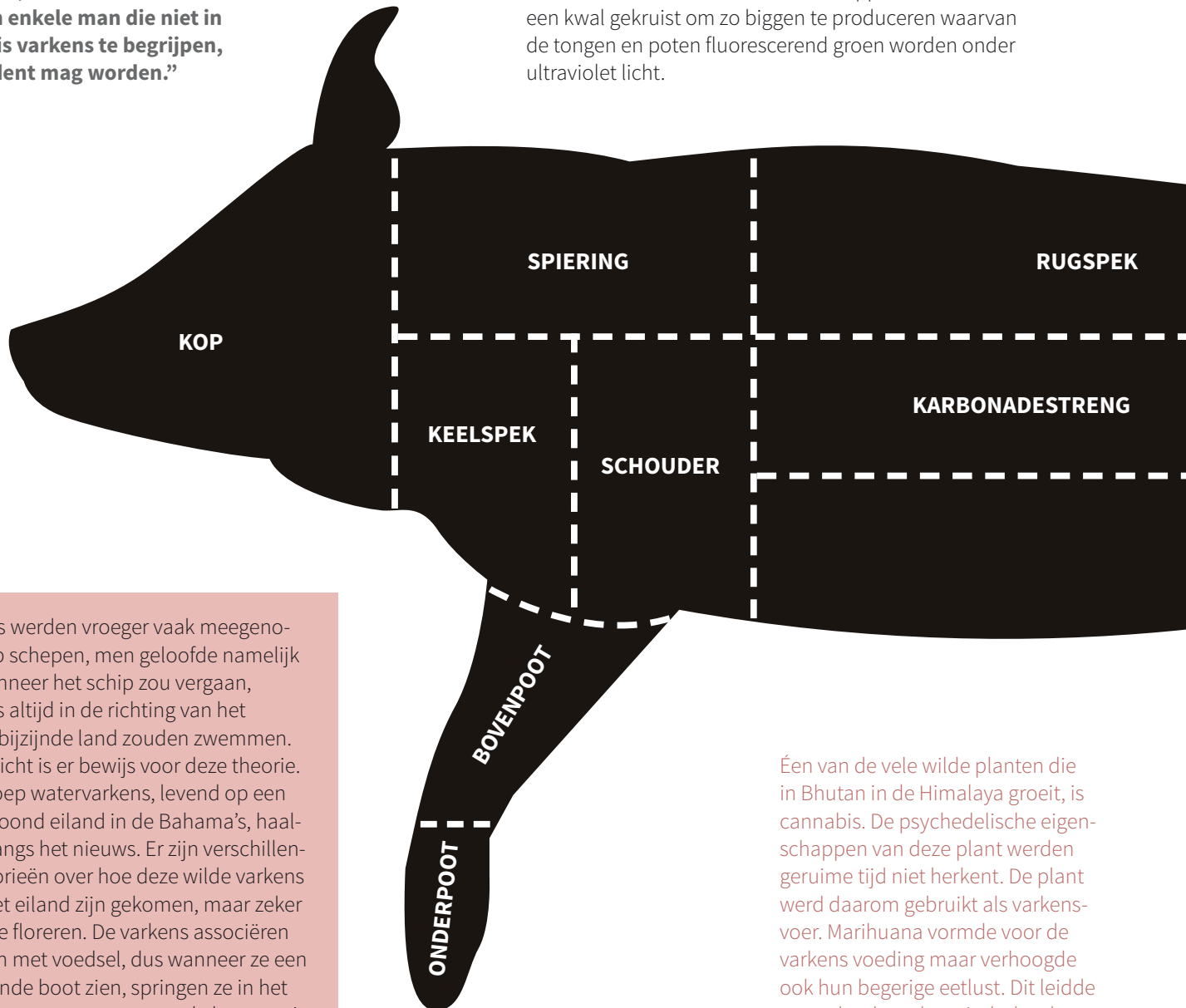
A close-up portrait of a middle-aged man with a grey beard and glasses, wearing a bright red jacket. He is smiling and holding a small, white piglet with black patches on its face and ears. The piglet has a yellow tag on its ear. The background is a blurred indoor setting, likely a farm or stable.

**‘Ik ga met
plezier de
stal in’**

Wat we al (of nog niet) wisten ...

De 33ste president van de Verenigde Staten, Harry S. Truman, verklaarde ooit dat “Geen enkele man die niet in staat is varkens te begrijpen, president mag worden.”

De stamcellen van varkens worden gebruikt voor onderzoek naar menselijke ziekten. Om de cellen na injectie te traceren, hebben Chinese wetenschappers een varken met een kwal gekruist om zo biggen te produceren waarvan de tongen en poten fluorescerend groen worden onder ultraviolet licht.

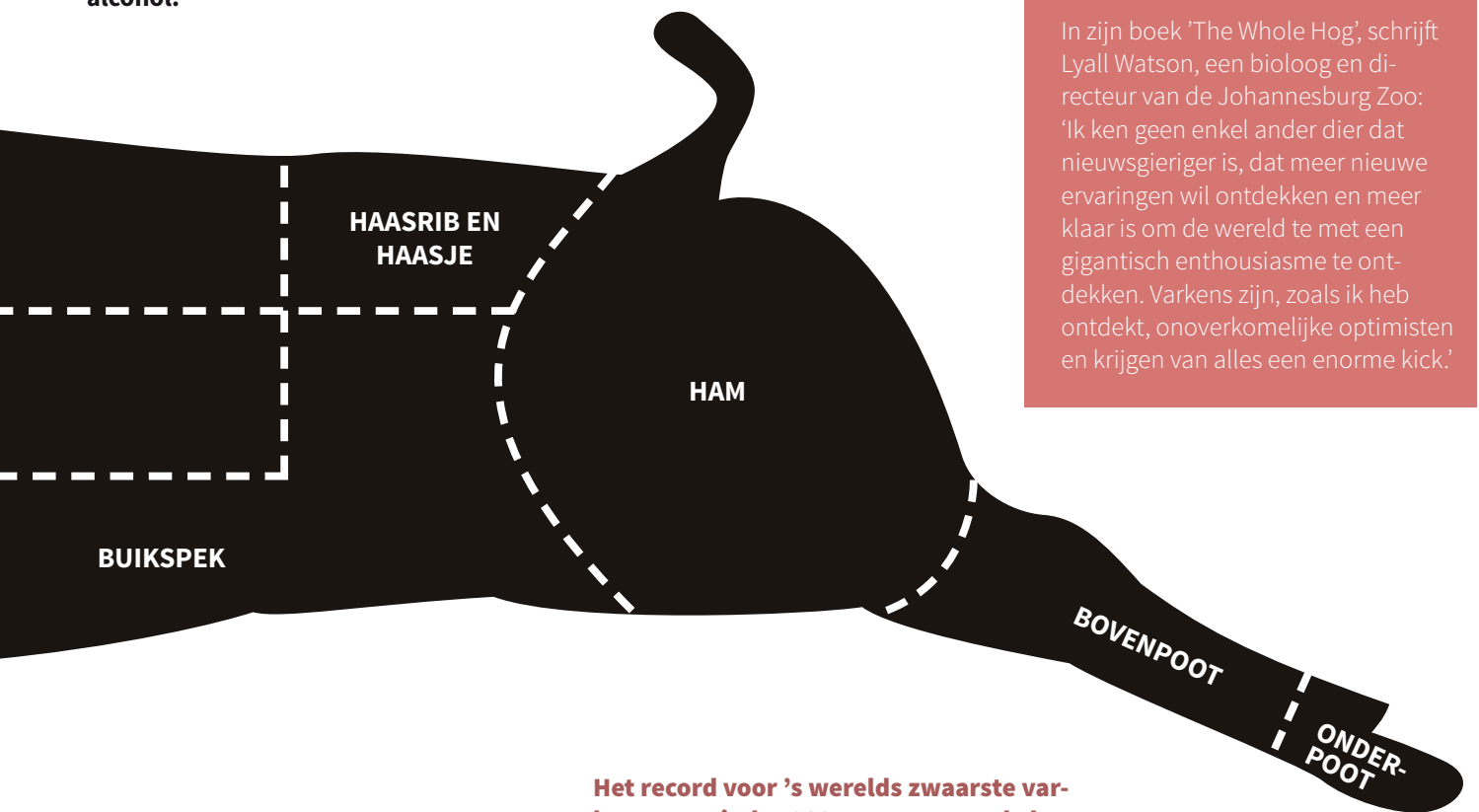
Varkens werden vroeger vaak meegenomen op schepen, men geloofde namelijk dat wanneer het schip zou vergaan, varkens altijd in de richting van het dichtstbijzijnde land zouden zwemmen. En wellicht is er bewijs voor deze theorie. Een groep watervarkens, levend op een onbewoond eiland in de Bahama's, haalde onlangs het nieuws. Er zijn verschillende theorieën over hoe deze wilde varkens naar het eiland zijn gekomen, maar zeker is dat ze floreren. De varkens associëren mensen met voedsel, dus wanneer ze een naderende boot zien, springen ze in het water en zwemmen ze naar de boot toe in de hoop op een snack.

Één van de vele wilde planten die in Bhutan in de Himalaya groeit, is cannabis. De psychedelische eigenschappen van deze plant werden geruime tijd niet herkend. De plant werd daarom gebruikt als varkensvoer. Marihuana vormde voor de varkens voeding maar verhoogde ook hun begerige eetlust. Dit leidde ertoe dat de varkens indrukwekkend snel groeiden.

In Frankrijk is het verboden om een varken Napoleon te noemen.

Onderzoekers claimen dat een goede speksandwich zelfs de ergste kater kan genezen. Brood en spek is een combinatie van koolhydraten en eiwitten, en de aminozuren in het spek helpen tegen hoofdpijn doordat deze nieuw leven blazen in menselijke signaalstoffen die zijn uitgeput door alcohol.

De beroemde militaire leider Hannibal stak de Alpen over met zijn olifanten, die hij ook in zijn gevechten gebruikte. De Romeinen probeerden verschillende strategieën uit om de olifanten te verslaan, waaronder het verspreiden van kraaienpoten op het slagveld, in de hoop de voeten van de olifanten te doorboren. Sommige fantasierijke generaals ontdekten dat de gil van een varken het beste werkte om een olifant in paniek te krijgen. Aan soldaten werd daarom opgedragen wijn over de varkens te strooien en deze in de brand te steken. De olifanten vluchtten door het gegil van de varkens en vertraptten vaak Hannibals eigen troepen. Tegenwoordig wordt de gevoelige snuit van varkens gebruikt als ontminers.

In zijn boek 'The Whole Hog', schrijft Lyall Watson, een bioloog en directeur van de Johannesburg Zoo: 'Ik ken geen enkel ander dier dat nieuwsgieriger is, dat meer nieuwe ervaringen wil ontdekken en meer klaar is om de wereld te met een gigantisch enthousiasme te ontdekken. Varkens zijn, zoals ik heb ontdekt, onoverkomelijke optimisten en krijgen van alles een enorme kick.'

Het record voor 's werelds zwaarste varken staat sinds 1933 op naam van de beer 'Big Bill'. De beer werd toen gewogen met een gewicht van maar liefst 1.157 kg. Ook tegenwoordig kunnen concurrenten, die zelden meer dan 600 kg wegen, niet op tegen de 2.74 meter lange mastodont.

In het oude Egypte waren biggen verbonden met Seth, de god van de woestijn, de storm, de duisternis en de chaos. Beren stonden symbool voor vruchtbaarheid, deze zijn te zien in de schilderijen van de hemelgodin Nut, die melk geeft aan haar vele biggen - de sterren. Het oudste bekende beeld van een varken wordt verondersteld 40.000 jaar geleden te zijn geschilderd in een grot in Altamira in Spanje.

Winston Churchill staat bekend om zijn uitspraak: "Honden kijken op tegen mensen. Katten kijken neer op mensen. Varkens kijken ons recht in de ogen en zien gelijken."

Hoewel actiegroepen ons soms anders willen doen geloven, hebben varkenshouders wel degelijk oog voor het welzijn van varkens en biggen. Een goede hygiëne, aandacht voor gezondheid en genoeg ruimte voor de varkens zijn vanzelfsprekend. Ook geavanceerde apparatuur en innovatieve ideeën hebben goede leefomstandigheden voor de varkens tot gevolg.

Liefde voor het vak

Het beeld van vieze varkens in overvolle stallen is niet alleen onjuist, maar doet ook onrecht aan de liefde van de varkensboer voor zijn vee. Van oudsher hebben de varkenshouders in Nederland veel aandacht voor de leefomstandigheden van hun dieren. De Nederlandse varkens hebben 30-40% meer ruimte dan in andere EU-landen. Boeren faciliteren daarnaast zoveel mogelijk het natuurlijke gedrag van de varkens. De zeugen en biggen lopen daarom vrij rond in hun afdelingen, op de kraamstal na. Om ervoor te zorgen de varkens zich niet vervelen en elkaar gaan bijten, krijgen ze speelgoed. Ze wroeten, bijten en snuffelen in materialen als touwen, kettingen, en ballen (eventueel gevuld met brok). Jaarlijks besteden de varkenshouders in Nederland in totaal ongeveer vijf miljoen euro aan speelgoed.

Welzijn verhogen

Schaalvergroting - economische noodzaak voor veel boeren - staat vaak in een negatief daglicht als het dierenwelzijn betreft.

Maar een megastal hoeft niet ten koste te gaan van het dierenwelzijn. Integendeel zelfs. Bij de bouw van grote nieuwe stallen kunnen immers makkelijker nieuwe technieken op het gebied van ruimte, ventilatie of welzijn worden toegepast. Zo bestaan er innovatieve systemen zoals sensoren die welzijnsaspecten meten of warmtematten voor biggen. (zie pagina 5)

Hygiëne en gezondheid

Het welzijn van varkens begint vanzelfsprekend bij hun gezondheid. En die valt of staat met een goede hygiëne. De varkensboer rust niet voor de stal schoon is. Verspreiding van eventuele ziekten wordt tegengegaan door het instellen van verschillende afdelingen. De temperatuur in de stallen is afgestemd op de behoeftes van de varkens. In de speenvarkenafdeling is het lekker warm: 26 graden. De grotere varkens vertoeven in een stal van 21 graden. Preventieve gezondheid krijgt veel aandacht: de veearts komt langs voor de gezonde dieren, en niet (alleen) als de dieren ziek zijn.

Voer en mest

Ook het voer wordt nauwkeurig afgestemd op de behoeftes van de varkens. Door de toevoeging van vitamines krijgen de varkens een goede weerstand. Op deze manier hoeft er zo weinig mogelijk antibiotica gegeven te worden. De sector heeft de laatste jaren het antibioticagebruik al enorm teruggedrongen. Het geven van specifieke voeding - met minder eiwit bijvoorbeeld - kan er voor zorgen dat de uitstoot van ammoniak in de mest verminderd. Geavanceerde apparatuur zuivert bovendien de lucht.

Varkenstoilet

Nieuwe ontwikkelingen moeten zijn goed voor iedere schakel: de dieren, de veehouder, de markt en de omgeving. Dat is veelal het uitgangspunt in innovatieve onderzoeken of projecten op het gebied van duurzaamheid. In het kader hiervan is bijvoorbeeld een toilet voor varkens ontwikkeld. Ook hier wordt aangesloten bij het natuurlijke gedrag van varkens: een scheiding tussen rusten en mesten. Voor het varken betekent het een comfortabelere ligplek, maar het leidt ook tot minder fijnstof, minder ammoniak en lagere bouwkosten.

én het varken

VERBETERING IMAGO

De sector is bezig het imago van de varkensboer te verbeteren. De Nederlandse Vakbond van Varkenshouders (NVV) maakte in een campagne duidelijk hoezeer varkens met Nederland verbonden zijn. Varkens leveren immers niet alleen vlees maar ook tal van grondstoffen voor dagelijkse boodschappen, zoals shampoo, make-up en brood. De Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) startte onlangs onder de titel Varkens horen bij Nederland een donatiecampagne om geld op te halen voor een promotiecampagne voor de varkenshouderij.

Tijdens het Weekend van het varken kon vorig jaar een aantal varkensstallen bezocht worden, waar boer en boerin paraat stonden om vragen te beantwoorden. Deze zogenoemde zichtstallen zijn echter het hele jaar toegankelijk: zo kan iedereen zien hoe het er werkelijk aan toe gaat op de varkensboerderij.

Handelsonderneming Bergen BV

Duurzame warmte in uw varkensstal

Duurzame verwarmingsinstallaties maken Nederland minder afhankelijk van fossiele brandstoffen én ze besparen energie. Handelsonderneming Bergen BV is al meer dan twintig jaar specialist op het terrein van houtgestookte warmteinstallaties. Sinds 2008 richt het familiebedrijf uit Renswoude zich op biomassaketels en zonneboilers. Warmteinstallaties van Bergen BV verwarmen tal van grote ruimtes zoals zwembaden, industriële gebouwen en veestallen.

Economische voordelen

Bergen BV voert de merken Bergen SmartHeating en Ponast biomassaketels. Alle uitvoeringen voldoen aan de huidige emissienormen van het Activiteitenbesluit 2015. Daardoor komen klanten zeker in aanmerking voor de duurzame investeringssubsidies SDE en ISDE. Bergen BV heeft uitstekende contacten voor de aanvraag van het hele subsidietraject. Bergen BV levert niet alleen de ketels, maar verzorgt ook de installatie en het onderhoud. Een groot economisch voordeel is dat de ketel zo efficiënt en weinig milieubelastend mogelijk wordt afgesteld. De specialisten van Bergen BV adviseren ook graag over de brandstof en de leveranciers daarvan.

De jumbo: 500 kW

Omdat de veefokbedrijven in omvang groeien, heeft Bergen BV de vermogens van de SmartHeating ketels aangepast. De 500 kW-ketel is de jumbo in het leveringsprogramma, zowel voor houtpellets als voor houtsnippers geschikt. Maar ook de Bergen SmartHeating-ketels van 100 kW en groter doen al jaren trouwe dienst bij biggenfokkers en andere veefokkers.

Voedselbereiding en mestverdamping

De vraag naar warmte verbreedt, zo merken de specialisten van Bergen BV. In de biggenfokkerij zorgen de installaties van Bergen BV voor warme kraamstallen, maar ook leveren ze warmte voor de voedselbereiding en het drinkwater. Daarnaast worden de Bergen SmartHeating-ketels ingezet om minder mest af te hoeven voeren. Twee jaar geleden is Bergen BV een samenwerking gestart met Ormira in Biezenmortel, een specialist in luchtwassers, om de dunne fractie van de mest te verdampen en de dikke fractie te drogen.

Handelsonderneming Bergen BV was in 2015 genomineerd voor de ondernemingsprijs Succesaward in de categorie duurzame verwarmingsbranche!

Handelsonderneming Bergen BV

Bezoekadres: De Hooge Hoek 2, 3927 GG Renswoude
0318 570554
info@bergenbv.nl
www.bergenbv.nl

Functionaliteit en duurzaamheid bepalend voor stalinrichting

Eenvoud, functionaliteit en duurzaamheid zijn bepalende factoren bij de keuze voor stalinrichting. Iedere varkenshouder kiest welk soort roosters, verwarming/koeling, ventilatie, luchtwasser, voersystemen en mestverwerking voor zijn bedrijf het beste zijn.

Een goede stalinrichting zorgt ervoor dat de boer goed en efficiënt zijn werk kan doen en de stal makkelijk schoon te houden is. Daarnaast zijn de varkens zelf natuurlijk een bepalende factor in de stalinrichting. Gezonde varkens die goed eten en genoeg ruimte, licht en frisse lucht hebben, voelen zich prettiger. Ook groeien ze beter en vallen ze andere varkens minder lastig met bijtgedrag.

Energie uit mest

De laatste jaren hebben boeren stappen gemaakt om geur, fijnstof en ammoniak te verminderen. Ook op het gebied van mestverwerking zijn veel ontwikkelingen gaande. Energie opwekken uit verse mest is al langer mogelijk, maar aan de verbetering van de kwaliteit van dit biogas wordt ook gewerkt. Daarnaast bestaan installaties op individuele boerderijen die van de mest droge (brand)stof maken.

Minder zuurgevoelige roosters

Roosters zijn in allerlei maten en soorten te krijgen, zodat ze precies aansluiten op de wensen van varkenshouders. Duurzame materialen worden steeds meer gebruikt. Fabrikanten zijn bezig de roosters minder zuurgevoelig te maken, waardoor ze beter schoon te maken zijn.

Hoogwaardig voer

Hoogwaardige soorten voer en installaties zijn er in veel variaties. De beste technische resultaten (voeropname, groei en voederconversie) zijn daarbij leidend. Onlangs zijn de chemische samenstelling en voederwaarden van varkensvoergrondstoffen (en ander veevoer) opnieuw vastgesteld door het Centraal Veevoederbureau (CVB). Een van de veranderingen is een nieuwe netto-energiewaarde voor groeiende varkens, die gebaseerd is op recente proeven.

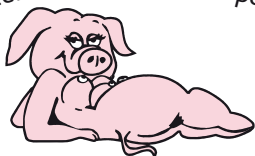
Duurzame warmte/koeling

Veel boeren kijken hoe ze kunnen besparen op de energierekening en duurzame energie kunnen gebruiken. Dat kan op allerlei manieren. Een van de duurzame oplossingen is het energie-efficiënte WKO (warmte-koude-opslag)-systeem, waarbij grondwater de stal in de winter verwarmt en in de zomer koelt.

Ventilatie kan beter

90% van de varkenhouders werken met ondergrondse ventilatie. De techniek om de stal te ventileren wordt steeds beter, maar klimaatproblemen zijn over het algemeen niet helemaal de wereld uit. Meer dan de helft van de klimaatproblemen in de stal wordt veroorzaakt door de wind en het regelen en sturen van de inlaat is soms lastig.

Veehandel en Int. Transport

Janssen Neerkant B.V.

Korte Zeilkens 2 A • 5758 PH Neerkant
077-4661920 • www.janssenneerkant.nl

Per direct gevraagd, slachtzeugen, slachtbiggen.

Onze afdeling Farming werkt graag met u samen voor het beste resultaat

Vion is een internationale afzetorganisatie van hoogwaardig vlees. Boven alles zijn we partner van varkenshouders.

Vion Food | Bel ons op 088 995 3562 of mail naar farming@vionfood.com

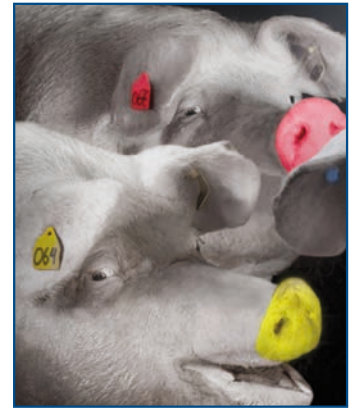

Foto: Smits Agro

Smits Agro

ROXELL®

Roxell Opslag, voer en
drinkwater systemen

LAKA

Laka Hokinrichting en
voerbakken

**UW MEST
IN EIGEN BEHEER**

Uw mest in eigen beheer
Mestverwerking op
boerderijschaal

www.smitsagro.nl

Uw dierenarts: deskundig en dichtbij

**Bent u zeugenhouder, heeft u vleesvarkens of beheert u de totale keten op een gesloten bedrijf?
Zit u in de intensieve varkenshouderij of runt u juist een biologisch bedrijf?**

De varkensdierenarts van het VKC heeft actuele kennis en knowhow van de verschillende takken van sport in de varkenshouderij, werkt zelfstandig vanuit zijn eigen praktijk en begeleidt en adviseert u bij uw totale bedrijfsvoering. Ter ondersteuning wordt gebruikgemaakt van professionele laboratoria voor betrouwbare diagnostiek.

Bij het Veterinair Kennis Centrum wordt onderling kennis uitgewisseld en worden per diersector cursussen en workshops

georganiseerd om de expertise van de dierenartsen te vergroten. Het VKC betreft hier veelvuldig andere professionals bij zoals de GD, de farmaceutische en mengvoederindustrie en de verschillende overheids- en belangenorganisaties.

Compleet advies

U als varkenshouder profiteert daarvan. De varkensdierenarts van het VKC is goed geïnformeerd over de ontwikkelingen op het gebied van diergezondheid en medicatie. Bovendien is die op de hoogte van de laatste wet- en regelgeving en kan u adviseren inzake diergezondheid bij andere bedrijfsmatige zaken zoals stalinrichting, hygiënemaatregelen en fokkerij.

Kiest u voor een varkensdierenarts van het VKC, dan kiest u voor deskundigheid dichtbij!

Veterinair Kennis Centrum *deskundigheid dichtbij*

Kiest u voor een varkensdierenarts van het VKC-Nederland, dan kiest u voor

- Hoogwaardige veterinaire zorg van uw regionale dierenarts
- Professionele advisering en begeleiding van uw totale bedrijfsvoering
- Toegang tot een groot netwerk van specialisten

www.vkc-nederland.nl

DIERENARTSENPRAKTIJK
BELTRUM

DIERENKLINIEK
DEN HAM

Markgraven
Dierenartsen

IEDER RAS EEN EIGEN KWALITEIT

De grote meerderheid van alle Nederlandse zeugen bestaat uit combinaties van Groot Yorkshire en het Nederlands Landvarken. De beveleedheid en zwaardere hammen speelden een belangrijke rol in het fokken ervan.

Het Nederlands Landvarken is ontstaan door een kruising van het Nederlands Landvarken met het Duitse Landvarken en Deense rassen. Het Engelse Groot Yorkshire-ras, dat internationaal bekend is als Large White, kwam begin vorige eeuw naar Nederland.

Voor de beren zijn de belangrijkste rassen Piétrain, Duroc en de Large White. Het zwart-witte Piétrain ras uit België heeft een relatief laag vergehalte. Het rood-bruine Duroc-varken is van oorsprong in Amerika gefokt en geeft mals vlees.

Fokkers en slaggers ontwikkelen ook zelf rassen met bijzondere smaakeigenschappen, zoals het Limburgs Varken (Livar) en het Gaasterlands kruidenvarken.

Minder uitval door biggenband

Pasgeboren biggen zijn kwetsbaar en hebben soms moeite om warm te blijven. De Brabantse mbo-studenten Stijn van Kuppenveld en John van Schaijk ontwikkelden daarom een biggenband. “Het is een ideaal midden om een specifieke big te verwarmen. Wij hebben er thuis vijf in gebruik.”

Gemiddeld krijgt een zeug veertien nakomelingen per worp. Sommige pasgeboren biggetjes zijn minder weerbaar en hebben weinig energie om te bewegen. “Zij hebben wat extra warmte nodig om op gang te komen en de biest te gaan drinken”, vertelt bedenker van de biggenband Stijn van Kuppenveld. “Met deze band krijgen ze precies het zetje dat ze nodig hebben.”

Kuppenveld kent de verkleumde biggetjes uit eigen ervaring, want zijn ouders hebben een vermeerderingsbedrijf in Reek. “Wij hebben 750 zeugen en hebben voortdurend vijf biggenbanden in omloop. Het werkt heel goed.”

Misse volbracht

De biggenband is een band waarin je een verwarmd element stopt dat ongeveer een uur warm blijft. Het element is opnieuw te gebruiken door deze weer in kokend water te verwarmen. De band wordt vlak na de geboorte om de romp van het onderkoelde biggetje gedaan. Als het biggetje actief wordt en wil gaan drinken bij de moeder, gaat de band vanzelf af. “Missie volbracht.”

Effectief

Het effect van de biggenband verschilt van de warme matten in de kraamafdelingen. “Met deze band verwarm je een specifieke big die het anders misschien niet zou redden. Het voorkomt dus uitval.” De band is volgens Kuppenveld ook effectiever dan een warmtelamp, die de warmte over een groter oppervlakte verspreidt.

Mesthandel Salomons B.V.

Mestverwerking 2016: wij bieden de oplossing!

- Afzet van gescheiden mest (code 61)
- Export vaste mest
- VVO's

Bel Edwin Salomons 06 - 55164418 of
mail edwin@salomonstransport.nl

“Innovaties worden geremd door dunne marges”

De varkenshouderij van Hans Gerrits en zijn vrouw Petra uit Boven-Leeuwen mag gerust innovatief worden genoemd. De stal met lichtstraat, plateaus en wanden van groen gerecycled kunststof die ze in 2014 lieten bouwen, is op de toekomst gericht. “Wensen van de consument en dierenwelzijn worden steeds belangrijker.”

Nederland loopt samen met Denemarken voorop in de varkenshouderij, maar op één punt is Denemarken volgens varkenshouder en stalontwerper Hans Gerrits verder. “Daar bestaat meer aandacht voor de architectuur van varkensstallen, de inpassing in het landschap en het aanzicht van het boeren erf”, vertelt Gerrits, die sinds 1999 varkenshouder is. “Als ik nu opnieuw een stal zou bouwen, zou ik in plaats van een standaard groene damwandplaat, bijvoorbeeld een wand met een potdeksel profiel in antraciet kiezen. Het kost niets extra, maar geeft een beter aanzien.” Een mooi en opgeruimd erf zorgt er volgens Gerrits mede voor dat het negatieve beeld over varkenshouders bij de consument verandert.

Wensen van de consument

De consument speelde ook in Gerrits achterhoofd toen hij in 2010 stilstond bij de toekomst van zijn bedrijf. “We begonnen met 750 vleesvarkens toen we deze boerderij in 1999 kochten. In 2005 is onze eerste stal gebouwd, toen hadden we 1600

vleesvarkens. Op dat moment vroeg ik me af wat voor volumes ik wilde gaan houden. Het kapitaalintensieve traject dat ik in moest gaan om te groeien naar bijvoorbeeld 10.000 varkens zou lastig worden. Het was zeer de vraag of ik daarvoor de benodigde vergunningen en financiering rond zou krijgen.” Gerrits maakte daarom de stap naar de productie van vlees voor een ster van het keurmerk Beter Leven van de Dierenbescherming. “80-90% van de consumentenmarkt gaat voor vlees dat zo goedkoop mogelijk geproduceerd is, maar er is ook een segment dat meer gericht is op diervriendelijkheid en transparantie van het boerenbedrijf. Deze laatste twee uitgangspunten zijn belangrijk voor mij.”

Gerecycled kunststof

Een van de eisen van het keurmerk is dat de varkens één vierkante meter ruimte moeten hebben. Gerrits bouwde daarom plateaus in de stallen, zodat de varkens daar op kunnen klimmen. In de nieuwe stal die hij in 2014 liet bouwen, gebruikte hij

bovendien kunststof wanden van gerecyclede Heineken-bierkratjes. “In vergelijking met beton zijn de wanden makkelijk te monteren, ze zijn goed schoon te krijgen en het is ook nog eens leuk: zo’n groene kleur in de stal.”

Boeren uit binnen- en buitenland zochten de afgelopen twee jaar contact met Gerrits nadat ze gehoord of gelezen hadden over de kunststof wanden en plateaus. “Ik merk in mijn werk als stalontwerper en adviseur stalbouw bij Geling Advies ook vaak dat varkensboeren worstelen met de ruimte. Met plateaus kan er op een eenvoudige goedkope manier extra ruimte worden gemaakt.”

Meer licht in de stal

Een andere ontwikkeling die Gerrits ziet, is de toename van licht in de stal. “Tot drie jaar terug zat er hooguit een raampje in de stal bij oplevering, maar de laatste jaren wordt een stal bijna altijd gebouwd met een lichtstraat. Ook onze stal heeft er een.”

Het is volgens Gerrits slim om bij de bouw van een stal te anticiperen op mogelijk veranderende wetgeving. “Dat geldt ook hier. Je kunt de lichtstraat bijvoorbeeld voor een deel eerst afplakken als het je te ver gaat. Varkens vertonen soms door het licht meer natuurlijk gedrag als rijden en bijten. Daar zit je niet altijd op te wachten.”

Innovaties versus marges

Naast licht en ruimte is er in de stalbouw ook meer aandacht voor duurzame bouw. “En dan bedoel ik niet alleen qua materialen. Ook is de dakconstructie vaak zo gebouwd dat er eventueel zonnepanelen op kunnen worden geplaatst. Warmtepompen zie ik ook veel, net als verwarming op houtpellets.” Toch is er volgens Gerrits nog genoeg te winnen qua innovaties in de varkenshouderij. “Het jammere is dat de ontwikkelingen langzaam gaan. Dat heeft alles te maken met de flinterdunne marges in de gehele sector.”

Stalbouw: richten op de toekomst

De varkenshouder is veel meer dan boer alleen. Als de stal aan vernieuwing of herbouw toe is, moet hij inspelen op veranderende (mest)wetgeving, vergunningen aanvragen en financiële mogelijkheden op een rij zetten. Keuzes zijn er volop wat de grootte, materialen en duurzaamheid van de stal betreft. Het belangrijkste is om toekomstgericht te werk te gaan.

Stallen zijn over het algemeen na dertig jaar aan vervanging toe. Nieuwe regels op het gebied van ruimte, welzijn en mest zorgen er soms dat een stal eerder verbouwd of aangepast moet worden. Als een stal wordt vervangen, breidt de boer uit financiële overwegingen bijna altijd uit en wordt een andere stal overgenomen. De stalinrichting is vaak na ongeveer twintig jaar versleten of aan modernisering toe.

Ontwerp en vergunning

Het ontwerpen en bouwen van een nieuwe stal gaat niet van de een op andere dag. Dat heeft er deels mee te maken dat allerlei partijen betrokken zijn: gemeente, architect, aannemer en soms ook adviseurs. Het doorlopen van vergunningstrajecten vergt meestal wel enkele jaren. Voor nieuwbouwplannen of andere initiatieven in het buitengebied kunnen planologische procedures of vergunningen nodig zijn. Denk aan omgevingsvergunningen, natuurbeschermingswetvergunningen of meldingen activiteitenbesluit. Soms moet ook een milieueffectrapportage worden opgesteld.

Het lange traject maakt het soms lastig om gaandeweg plannen aan te passen. Wil je als boer bijvoorbeeld toch meer ruimte voor de varkens creëren dan moet de vergunning opnieuw worden aangevraagd, omdat deze is verleend op basis van eerdere informatie.

Trend: duurzame bouw

Een trend is de bouw van stallen met duurzame materialen en ruimte voor zonnepanelen op het dak. Ook diervriendelijker produceren hoort hierbij: meer licht en ruimte voor de varkens, of een uitloop voor de varkens naar buiten.

Een meer transparante architectuur is meestal gekoppeld aan een duurzaam gebouwde stal, om de trotse en open manier van werken aan de buitenwereld te laten zien. Een duurzame stal brengt hogere kosten met zich mee. De boeren ontwikkelen daarom vaak aanvullende verdienmodellen, zoals aansluiten bij recreatieve ontwikkelingen of het verkopen van vlees als streekproduct.

DE NIJBORG AGRI B.V.

Voor levering en montage van:

- silo's & vizels
- voederinstallaties
- strodoseerder
- stalinrichtingen
- ventilatiegordijnen

www.silos.nl

Renswoude - Tel. 0318-572923
www.nijborgagri.nl - info@nijborgagri.nl

GENUGTEN AGRI

Professionals in animal housing

Garant voor 25 jaar ervaring in de
bouw en inrichting van stallen!

kijk op www.genugten-agri.nl

Foto's: De Nijborg Agri B.V.

KOETSIER
AGRISERVICE

Elspeet
06-38673470

PLUIMVEESERVICE
STALREINIGING
AGRISERVICE

Stapsgewijs minder couperen

Het is geen eenvoudige kwestie: het staartbijten versus de wens om de staarten minder en uiteindelijk niet meer te couperen. Een kant-en-klare oplossing is er niet, maar onderzoeken geven steeds meer inzicht.

Het stapsgewijs minder kort couperen van de biggenstaart en op de lange termijn stoppen met couperen, mits verantwoord mogelijk. Dat is de doelstelling van de zogenoemde Verklaring van Dalfsen. Deze verklaring is onder meer ondertekend door de Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV), LTO Varkenshouderij, de dierenartsenorganisatie KNMvD, Dierenbescherming, het ministerie van Economische Zaken en Wageningen UR (een samenwerkingsverband tussen Wageningen University en Stichting DLO).

Staartbijten komt in alle typen varkenshouderijen voor: van intensief tot biologisch. Wageningen

UR zoekt in het praktijkonderzoek 'reduceren van bijtgedrag bij varkens' naar praktische oplossingen. Aan het onderzoek doen zeven varkenshouders mee: zes gangbare varkenshouders en één biologische varkenshouder die als enige dieren met intacte staarten houdt.

Risicofactoren voor staartbijten kunnen worden verlaagd, maar problemen met staartbijten zijn niet zomaar voorbij, zo blijkt ook uit een ander onderzoek bij het Varkens Innovatie Centrum van Wageningen UR.

Binnen het onderzoekstraject wordt ook internationale samenwerking gezocht. Afstemming tussen landen is van belang in verband met de handel van varkens en de toekomstige marktvraag naar dieren met wel of geen gecoupeerde staart.

Symbool voor spaarzaamheid

Veel varkenshouders hebben het financieel niet gemakkelijk. En dat terwijl het varken van oudsher een symbool staat voor sparen voor slechtere tijden. Het stenen spaarvarken is daar een overblijfsel van.

Voor het industriële tijdperk hielden mensen vaak één varken. In de zomer was er genoeg te eten en at het varken de restjes op. In oktober, de slachtmakende maand, als de winter voor de deur stond, werd het varken geslacht. Het vlees werd ingezouten en gekuip, zodat er in de maanden erna genoeg te eten was. Het varken was dus bedoeld om magere economische tijden door te komen.

Hoogwaardige varkensvoerders specifiek afgestemd

Al meer dan honderd jaar is E.J. Bos Mengvoerders B.V. uw specialist als het gaat om mengvoerders. Voor de medewerkers op het kantoor in Ederveen en in de fabrieken in Ederveen en Wijk bij Duurstede staat de klant centraal. Daarom streven ze naar bovenmatige kwaliteit en service.

Eenzijds houdt dit in dat zij investeren in kwaliteit en maatwerk en daarbij scherpe calculaties hanteren. Anderzijds is er tijd voor persoonlijk contact en optimale service voor uw bedrijf. Ze streven naar korte lijnen. Dat persoonlijk contact is merkbaar in de deskundige begeleiding van de buitendienstmedewerkers. U wordt advies gegeven over gespecialiseerde diervoeding en zij staan u bij met zakelijke en technische aspecten op het gebied van klimaatbeheersing, huisvesting, verzorging en gezondheidszorg.

Als bedrijf wil E.J. Bos u en uw dieren goed kennen. E.J. Bos houdt de markt en actuele ontwikkelingen scherp in de gaten. Investeren in kennis van de wetgeving op het gebied van dierrechten, mest, milieu en voedselveiligheid is daarbij essentieel.

E.J. Bos voldoet aan de eisen die gesteld worden door overheid, afnemers en consumenten. Zij zijn in het bezit van de GMP+ -erkenning. In 2001 is dit uitgebreid met HACCP. Daarnaast is het bedrijf deelnemer aan TrustFeed.

Voeders en maatwerkvoerders

E. J. Bos biedt een breed assortiment voeders voor verschillende genetica, bedrijfsomstandigheden en bedrijfsdoelen. Productiviteit, huisvesting, voersysteem, milieusituatie, ras, gezondheid en conditie spelen een belangrijke rol bij de voerkeuze.

De nutritionisten van E. J. Bos maken voor u het ideale aanvullende voeder toegespitst op uw bedrijfssituatie en op de producten die u beschikbaar hebt. Ook zijn zij graag bereid tot het samenstellen van specifiek op uw bedrijf toegespitste maatwerkvoerders.

Meer informatie: www.ejbos.nl

Dé oplossing voor uw mestprobleem Snel, vakkundig en kostenbewust

Een snelle en vakkundige oplossing voor uw mestprobleem, daar staat Mestverwerking Fryslân voor.

Mestverwerking Fryslân is een door de Europese Unie erkende mestverwerker. In een tunnelcompostering, die volledig computergestuurd is, hygiëniseren wij uw mest volgens EU norm 1069/2009.

Mestverwerking Fryslân is bekend met alle mestverwerkingsmogelijkheden. Wilt u de dikke fractie laten verwerken (code 61), dan bent u bij Mestverwerking Fryslân aan het juiste adres.

Regelt u uw verplichte mestverwerking liever door middel van de aankoop van VVO's, ook dan bent u bij ons aan het juiste adres.

Daarnaast verwerken wij ook mest via een driepartijenovereenkomst (DPO)

Mestverwerking Fryslân is er zich van bewust waar het om draait: een snelle en vakkundige oplossing van uw mestoverschot tegen een zo laag mogelijke kostprijs.

Mestverwerking Fryslân BV
Broeklaan 21, 9113 AV Wouterswoude

www.mestverwerkingfriesland.com

Zoekt u een snelle, vakkundige, kostprijsstechnisch interessante oplossing voor uw mestoverschot neem dan contact op met: Gerard (06-31684736) of Jan (06-51308446)

Verduurzaming varkensvlees gaat verder

De Nederlandse varkensvleessector maakt meters voor een duurzamere productie: afspraken liggen voor op schema.

Medio 2007 zijn in de Verklaring van Noordwijk afspraken met de supermarkten (CBL) gemaakt over de binnenlandse varkensvleesmarkt. Deze zijn eerder dan gepland al gerealiseerd. Ontwikkelingen zijn gestimuleerd met het Beter Leven kenmerk van de Dierenbescherming, het Vlees Beter initiatief van de supermarkten (CBL) en aansluitend het huidige Varken van Morgen. Zo zorgen Nederlandse varkenshouders tegen bovenwettelijke normen voor een duurzame productie van varkensvlees. Dierenwelzijn, milieu en gezondheidsaspecten zijn de belangrijkste aandachtspunten.

Belangrijke stappen

Op het terrein van het welzijn zijn belangrijke stappen gezet. Zo hebben de varkens meer ruimte en afleidingsmateriaal en wordt slijpen van tanden aan banden gelegd. Het vervoer van varkens duurt maximaal zes uur en de biggen drinken langer bij hun moeder. Het gebruik van antibiotica is inmiddels met 70% verlaagd ten opzichte van 2009. Varkens krijgen 100% verantwoorde soja. Ook worden minder ammoniak, broeikasgassen en fijnstof uitgestoten.

Ook adverteren in een uitgave van JS Nederland?

Bel 020 318 90 90

colofon

Uitgave: JS/NEDERLAND

Teleportboulevard 132 • 1043 EJ Amsterdam

Tel. 020 318 90 90

publishing@jsnederland.nl

Concept: JS/MEDIA TOOLS A/S

www.jsnederland.nl

Bladmanager: Priscilla de Veer

Advertenties: Sabrina Stienen

Redactie: Ellen Schat, Arnoud Smits

Vormgeving: Arnoud Smits

Druk: Grafisch Goed BV

© mei 2016

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.